

Zoals u wellicht heeft gemerkt is 2010 het internationale jaar van de biodiversiteit. Met mijn fotoproject hoop ik het bewustzijn van biodiversiteit te verbeteren, want

'Biodiversiteit is leven'

Foto's der natuur, biodiversiteit

Omgeving Assen 2011

Jesse Zondervan

Inhoudsopgave

Drentsche Aa	1
Gelderse Roos.....	2
Dovenetel	3
Waterdrieblad	4
Bruinrode Heidelibel	5
Hijkerveld	6
Aardappelbovist	7
Dophei	8
Drents Heideschaap	9
Diependal	10
Bedreiging	11
Dank aan:	11

Drentsche Aa

De Drentsche Aa is ontstaan na de laatste ijstijd, wanneer het smeltwater zich een baan zocht over de heuvelrug. Drenthe is als een omgekeerde schotel, al het water dat neerkomt op de heuvel zal direct eraf stromen, of in de grond worden geblokkeerd door het harde keileem, dat ontstond wanneer de ijskappen over het land schoven en harde keien en zand platwaldste tot deze ondoordringbare laag. Door deze keileem ontstaan ook kwellen, goed te zien in het gebied van de Drentsche Aa. Doordat de rivier, nu slechts nog een diepje, zich door de keileem heen baande, is deze weggesleten in het dal. Het regenwater dat neerkomt op land naast dit dal zakt, tot het water bij de keileem aankomt en weer boven komt in het dal, dat lager zit. Deze kwellen geven warm en heel zuiver water met vele mineralen aan het gebied, waardoor vele mooie plantensoorten kunnen groeien. Doordat het water uit de kwellen altijd ongeveer 12°C is en de Drentsche Aa voor ongeveer 40% uit kwelwater bestaat, bevriest de Drentsche Aa nooit. De Drentse Aa heeft veel namen, zo heet het in Oudemolen het Oudemolensche diep, in Schipborg heet het het Schipborgse Diep, enzovoort.

Gelderse Roos

Gelderse Roos is een vrij zeldzame struik met rode bessen. Hier in het gebied van de Drentsche Aa stonden een paar struiken naast elkaar. Ze groeien op vrij natte voedselrijke plekken. De naam van Gelderse Roos is ontstaan uit een misverstand: op oude graven van Gelre stond, dacht men, in het wapen een blad van de *Viburnum opulus* (*Viburnum* – Buigzaam, *Opulus*- met bladeren van de aak). Echter ontdekten men later dat dit van een andere plant was. De naam is niet veranderd en is nog steeds Gelderse Roos. Ook in Groot Britannie wordt deze naam gebruikt: Guelder Rose.

Dovenetel

Dovenetel is een plant die veel en zuiver water nodig heeft. De Drentsche Aa heeft, door de kwellen, genoeg voedzaam water en daardoor groeit hier ook zo veel dovenetel met z'n nectarrijke witte bloemen. Niet alleen planten doen hun voordeel aan het zuivere water, ook de insecten en andere dieren doen het daardoor goed.

Waterdrieblad

Het waterdrieblad is een zeldzame plant dat alleen voorkomt in natte gebieden met zuiver water, zonder zout. De waterdrieblad staat op de rode lijst en is flink afgenomen. Dit plantje stond samen met een groep in een kwelgebiedje. Het is bijzonder dat deze groep in het najaar stond te bloeien, omdat de bloeiperiode van waterdrieblad normaal in de lente is.

Bruinrode Heidelibel

De bruinrode heidelibel komt zoals zijn naam al zegt vooral voor in gebieden met veel zon. Er is ook heide in het park van de Drentse Aa. De eerste boeren, daarvoor ook al verzamelaars, vestigden zich op hoge grond vlakbij de Aa, waar ze stukken bos wegbrandden voor de akkers. Deze vlaktes zijn daarna veranderd in heide. Er zijn nog veel sporen van de vroegere bewoning te zien, waaronder karrensporen. Daarvoor was er waarschijnlijk een groot oerbos, die zich uitstreckte op een groot deel van Europa.

Hijkerveld

Het Hijkerveld is, net als de Drentsche Aa, vele jaren door mensen beïnvloed. De eerste boeren brandden het bos weg om er akkers van te maken, wat later tot de heidevelden heeft geleid. Door zandverstuivingen en dreigend veen trokken de boeren weg, terwijl ze sporen achterlieten van hun celtic fields en grafheuvels. Later gebruikten de Drentse boeren de heide om hun schapen op te laten grazen. 's Nachts werden de schapen in een stal met veel geplagde heide ondegebracht. Het mest wat daardoor ontstond kon weer gebruikt worden voor de akkers. Door deze methode van werken zijn wel zandverstuivingen ontstaan, die op sommige plekken, vooral in het noordelijke deel, nog te zien zijn.

Na de uitvinding van de kunstmest was de functie van de schapen op de heide vervallen en het ontginnen van de grond zorgde ervoor dat het gebied werd omgezet van heidegebied tot landbouw en bos. Stichting Het Drentse Landschap herstelde het gebied weer in graasgebied. Nu lopen er een grote kudde schapen en schotse hooglanders over de heide, om deze te onderhouden.

Aardappelbovist

De aardappelbovist is een soort paddestoel. Doordat hij lijkt op een aardappel heeft hij zijn naam verkregen. Er zijn verschillende soorten aardappelbovisten, waaronder twee op de rode lijst, maar deze is waarschijnlijk een vrij veel voorkomende, de *Scleroderma areolatum*. Als hij rijp is knapt het open en worden de sporen verspreid. Ze groeien vooral in bossen en op zandgronden. Dit exemplaar stond in het gras bij de heide.

Dophei

Dophei bloeit in juni en juli en sluit daarmee aan op de bloeitijd van de heide. Het is bijzonder dat ik deze nog heb kunnen fotograferen, omdat de heide ondertussen al was uitgebloeid. Dophei heeft veel regenwater nodig, en weinig voedsel. De keileem in de bodem zorgt ervoor dat het regenwater blijft staan. Ook is de grond van het Hijkerveld niet voedselrijk, goed dus voor dophei. Omdat schapen en koeien geen dophei eten plagden de boeren graag op dopheivelden. Door deze plagging en de afvoer van regenwater door sloten, is veel dophei verdwenen. Ook op plaatsen waar het water van de voedselrijke vloeivelden van het Diependal is doorgebroken is de dophei verdwenen, omdat het door andere planten is verdreven. Door het veld te onderhouden, door plakken grond weg te halen, komen de natte plekken weer tevoorschijn, waar dophei kan groeien. De schapen die op het Hijkerveld grazen, grazen de beginnende boompjes weg, waardoor de dopheivelden blijven.

Drents Heideschaap

Op het Hijkerveld grazen de Drentse Heideschappen, herkenbaar aan hun lange staart en prachtige warme bruine kleuren op de poten en koppen. Doordat de schapen en de schotse hooglanders het gras en de jonge boompjes weggrazen wordt het heideveld en de andere soorten, zoals dophei, bewaard. Ook brengen de schapen zwaluwen naar het veld, die geïnteresseerd zijn in de insecten die de schapen met zich mee brengen. Zo brengen de schapen de biodiversiteit in het gebied.

Diependal

Kieviten op het Hijkerveld in een van de vloeivelden van het Diependal. Het is de trektijd en hele groepen komen tegelijk aan. Het Diependal was vroeger het afvalmeer voor de aardappelfabriek in Oranje, maar nadat het in gebruik is genomen door Speelstad Oranje wordt het gebied niet meer gebruikt door de fabriek en zijn de velden gemaakt tot vogelreservaat. Nu zijn er veel zeldzame vogels te zien, zoals de zilverreiger en de lepelaar. Wie eens de uitkijkhut bezoekt, die kan worden betreden door een betonnen gang, zal de bedrijvigheid merken van deze vogelhemel. Veel vogelfanaten en natuurliefhebbers zijn u al voor geweest.

Door uitbraken van de dijken rondom het Diependal heeft vroeger voedselrijk water het voedselarme Hijkerveld vervuild, dat leidde tot algemenere planten, die de planten die in het vroeger droge biotoop (biotoop -biologisch gebied, zoals een bos, of heide) verdreven. In andere delen zijn die zeldzame soorten, zoals de dophei, er nog wel.

Bedreiging

De Drentsche Aa is een bijzonder mooi stukje natuur met een grote diversiteit aan soorten, dus met een grote biodiversiteit. Veel zeldzame en beschermde soorten hebben zich hier gevestigd. Vroeger kwam de Drentsche Aa uit in de zee, maar nu eindigt het in het Noordwillems kanaal. Overigens is de Drentsche Aa nu grotendeels teruggebracht naar de oorspronkelijke vorm, nadat boeren het hadden gekanaliseerd. Echter moet dit wel goed onderhouden worden, anders zou alles weer terugveranderen in bos. Dat zou erg jammer zijn voor de biodiversiteit en het landschap. Ook het Hijkerveld heeft veel onderhoud nodig om de huidige vegetatie te behouden. De kuddes schapen en koeien zorgen hier voor een groot deel voor. Om beide gebied nu te kunnen onderhouden is veel werk nodig, echter wordt dat nu door de overheid onderschat. Plannen zijn er om veel te bezuinigen op natuurbehoud, meer dan op andere dingen. Veel gebieden zullen niet meer goed onderhouden kunnen worden. Wilt U niet dat de natuur wegwijnt en kunnen blijven genieten van de biodiversiteit in de natuur? De foto's worden allemaal geveild, de opbrengst gaat naar het onderhoud van beide gebieden. U kunt bieden op het papier naast de foto. Kijk gauw hoe hoog de huidige biedingen zijn!

Dank aan:

Foto Baron

KNNV

